

Variatie in antistolling

Clopidogrel heeft een plaats verworven in het behandelarsenaal van de interventiecardioloog. Clopidogrel is nu een vaste toevoeging aan de antistolling bij acuut coronair syndroom en/of na percutane coronaire interventies. Vooral in gevallen waar een *bare metal* of een *drug eluting stent* is achtergelaten wordt de indicatie als hard beoordeeld, in respectievelijk de eerste maand of het eerste jaar na stentplaatsing. Zelfs bij chirurgische ingrepen in deze periode wordt clopidogrel vaak gecontinueerd in verband met het hoge risico op trombo-embolische complicaties.

De individuele respons op clopidogrel varieert. Het mechanisme achter deze variabiliteit is niet volledig bekend. Het feit dat clopidogrel door het cytochroomstelsel hepatisch wordt omgezet in zijn actieve metabooliet R-130964, geeft handvatten voor potentiële verklaringen. Een recent verschenen studie [Simon et al.; N Engl J Med 2009;360:363-75] laat op elegante wijze zien dat de aanwezigheid van variante allelen van CYP2C19 geassocieerd is met een verhoogde kans op een cardiovasculaire gebeurtenis na percutane coronaire interventies.

Interessant is dat het onderzoek van Simon geen associatie laat zien tussen het gebruik van omeprazol als comedicaatie naast clopidogrel en het optreden van een cardiovasculair eindpunt. Een publicatie uit begin 2008 [Gilard et al. J Am Coll Cardiol 2008;51:256-60] deed rond deze interactie nogal wat stof opwaaien. Daaruit bleek namelijk een 4,31 × vergrote kans op een *bad response* bij omeprazol als comedicaatie. Maar in een begeleidend redactioneel [Gurbel et al. J Am Coll Cardiol 2008;51:261-3] werd er, waarschijnlijk terecht, op gewezen dat het onderzoek van Gilard slechts hypothesegenererend kon zijn en niet als bevestiging van een klinisch relevante interactie moest worden beschouwd.

Het lijkt erop dat er een extra indicatie is voor genotypering voor start van farmacotherapie. Vraagstellingen over kosteneffectiviteit van genotypering en eventuele voordelen van potentiële opvolgers van clopidogrel, zoals prasugrel of cangrelor, blijven nog open ter beantwoording.

Eric van Roon

Oorspronkelijke artikelen

- 22 Associatie tussen antidepressivagebruik en glucose-disregulatie: bewijs op basis van bijwerkingenmelding
H.J. Derijks, R.H.B. Meyboom, E.R. Heerdink, G.H.P. de Koning, R. Janknegt, M. Lindquist en A.C.G. Egberts

- 28 Effect van door een apotheker geleide medicatiereviews op de voorschrijfkwaliteit voor verzorgingshuisbewoners
Clementine C.M. Stuijt, Eric J.F. Franssen, Antoine C.G. Egberts en Steve A. Hudson

Korte bijdragen

- 34 Risicoscreening van geriatrische patiënten bij ziekenhuisopname met een *clinical rule* op basis van het Harm-onderzoek
M. Mestrom, R.J.E. Grouls, C.M.J. van der Linden, A.M.J.W. Scheepers-Hoeks, H.H. Korsten en E.W. Ackerman

Casuïstische mededelingen

- 37 Onzuiverheid in misoprostolcapsule blijkt component uit verpakkingsmateriaal van grondstof cellulose
D. Kweekel, R. Langebroek, K. Schimmel en J. den Hartigh
- 39 Pleurodese met doxycycline; een casus
J.A. Korporaal-Heijman en T.H.E.P. Franssen

Nederlands farmaceutisch onderzoek in de internationale literatuur; 27, 33

Richtlijnen voor kopij zijn beschikbaar op www.pw.nl of op te vragen bij redactie@pw.nl

Colofon

Redactieraad PW Wetenschappelijk Platform

Voorzitter: Dr. Eric N. van Roon, Apotheek Zorggroep Noorderbreedte, Leeuwarden / Apotheek Ziekenhuis De Tjongerschans, Heerenveen

Vice-voorzitter: Prof. dr. Maarten J. Postma, Farmaco-epidemiologie & Farmaco-economie, Farmacie, Rijksuniversiteit Groningen

Leden: Dr. Marcel L. Bouvy, SIR Institute for Pharmacy Practice and Policy, Leiden / Departement Farmaceutische Wetenschappen, Universiteit Utrecht; Dr. Wilma Denneboom, Apotheek Meindersma, Deventer / Centre for Quality of Care Research, UMC St Radboud, Nijmegen; Dr. Marten Heeringa, Astellas Pharma, Leiderdorp; Dr. Jos G.W. Kosterink, Klinische Farmacie en Apotheek, UMC Groningen; Drs. Anne J. Leendertse, Apotheek UMC Utrecht / Departement Farmaceutische Wetenschappen, Universiteit Utrecht; Dr. Ada G.G. Stuurman-Bieze, Apotheek Marknesse, Marknesse / Stichting Health Base, Houten; Dr. Frans J. van de Vaart, WINAp, Den Haag; Dr. Suzanne Vink-Hermeling, OctoPlus NV, Leiden

Toegevoegde leden: Niels J.C.P.M. van Haarlem, *hoofdredacteur*; Ir. Arjan K.S. Polderman, *redacteur / secretaris*